

Україні зареєстровано 26 мільйонів користувачів соціальних мереж. При цьому слід відмітити, що їх чисельність стрімко зростає. Для порівняння зазначимо, що у 2019 році було зафіксовано меншу популярність соцмереж серед населення нашої країни – 19 мільйонів. За даними GlobalLogic лідирує Instagram, де із 2019 року кількість користувачів зросла на 22%. Натомість у Facebook – на 7% [3].

В ході проведеного дослідження на базі Класичного фахового коледжу СумДУ можна констатувати, що інформаційні потоки з питань освітнього процесу стрімко дістаються адресата саме соціальними мережами. Так, з метою покращення даної комунікації з батьками здобувачів освіти у коледжі проводився моніторинг активності батьків щодо відвідуваності сторінок закладу у найбільш популярних в Україні соціальних мережах.

У опитуванні взяло участь 269 батьків, з яких 75,5% зазначили, що є учасниками батьківської, студентсько-батьківської, батьківсько-викладацької групи у Вайбер та Телеграм. При цьому, 60,2% респондентів - підписані на сторінку Класичного фахового коледжу СумДУ у Facebook. Зазначимо, що батьки не досить активно користуються соціальною мережею Instagram (5,9%), але натомість Вайбером користуються 89,1% опитаних.

Слід зазначити, що соціальні мережі сьогодні є також елементом маркетингової політики закладу освіти, оскільки ефективно виконують рекламну функцію. Так, про існування Класичного фахового коледжу СумДУ батьки потенційних абітурієнтів дізнаються з різних джерел, але соціальним мережам належить найбільша частка (63,9%).

Як бачимо соціальні мережі можуть бути джерелом комунікації всіх учасників освітнього процесу коледжу. Використання їх як джерела комунікацій зі стейкхолдерами сприяє, наприклад, залученню більшої кількості батьків до участі в обговоренні освітнього процесу, ширшого ознайомлення роботодавців зі спеціальностями та освітніми програмами підготовки фахівців у закладі, а також активізує вплив громадськості на процес формування освіченого молодого покоління українців через систему освіти.

Отже, використання керівниками закладів фахової передвищої освіти традиційних комунікаційних каналів поруч із сучасними цифровими інструментами та можливостями соціальних мереж стає сьогодні вагомим елементом у налагодженні комунікацій як безпосередньо в закладі освіти, так і з зовнішнім середовищем. Це обов'язково має бути враховано при підготовці керівників закладів фахової передвищої освіти, зокрема в системі післядипломної освіти та в системі підвищення кваліфікації.

Список використаних джерел

1. Дзевєрін Д. Г. Педагогічні ідеї Г. С. Сковороди. Київ : Знання, 1972. 264 с.
2. Редько С. Комунікативна компетентність як основа успішної управлінської діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу. *Педагогічний процес: теорія і практика. Серія: Педагогіка*. 2017. № 3 (58). С. 116–122.
3. За рік карантину кількість українців у соцмережах зросла на сім мільйонів. URL: <https://www.dw.com/uk/za-rik-karantynu-kilkist-ukraintsiv-u-sotsmerezkhakh-zroslo-na-sim-milijoniv/a-56899697> (дата звернення: 08.11.2021).

Дарія ТАБАЛЬЧУК

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (1701–1817 РР.)

Етапним для української вищої школи і науки вважають 26 вересня 1701. Цього дня Петро I офіційно надав Києво-Могилянському колегіуму статус академії, що

привірювалася до західноєвропейських вищих шкіл, передусім польської і литовської академій. Фактично ж це сталося на вісім років раніше. 1693 р. ректорат колегіуму через митрополита київського Варлаама Ясинського і гетьмана Івана Мазепу звернувся до московського уряду з проханням надати колегіуму матеріальну підмогу, права власного суду без втручання московських воєвод і «ратних людей», київського війта та інших міщан. Наступного року колегіуму призначили «50 рублей и 50 четвертей хлеба» на рік, право внутрішнього самоврядування, що вже давало основу називатися академією [1].

Грамотою 26 вересня 1701 р. цар підтвердив право викладання богослов'я, здобуте самоврядування і назву. «Академии их Киево-Могилянской, что от прежнего своего основания имеет равные привилегии как обыкновенно иные Академии во всех государствах иноземческих, – говорилось в грамоті, – право свободности имеют подтверждено» [1]. Польський королівський уряд протидіяв такому фактичному визнанню, хоч Києво-Могилянський колегіум ніскільки не поступався тогочасним, скажімо, Краківській, Віленській, Замойській та іншим академіям, а іноді і перевищував їх за постановкою навчального процесу.

Впродовж першої половини XVIII ст. Київська академія залишалася при попередньому своєму адміністративному ладі та навчально-виховній структурі, допускаючи лише незначні зміни й доповнення, викликані потребами часу. Академія мала вісім класів: фару, або аналогію, інфиму, граматику, синтаксиму, поетику, риторику, філософію і богослов'я. Навчання тривало 12 років: для нижчих класів по одному року, для філософії два і для богослов'я чотири або п'ять років. Якогось вікового обмеження для учнів молодших класів і студентів середніх і старших класів не існувало. Іноді в молодших класах поряд з 10 – 12-річними підлітками були 20 – 25-річні парубійки [2].

Зважаючи на те, що до фари, чи аналогії приймалися школярі, які вже вміли читати і писати, вони вивчали елементарну граматику рідної, польської, частково латинської, а потім і російської мов, правила орфографії й чистописання. В наступних трьох академічних класах досконало вивчали латинську мову, якою продовжували викладатися предмети в усіх старших класах. Школярі, які пройшли інфиму, граматику і синтаксиму, повинні були навчитися правильно не лише говорити, а й писати латинською мовою [3]. Для цього проводилися обов'язкові теоретичні та практичні заняття, розбір письмових вправ, перекладів, диспутів.

Поетика та риторика в академії складала середні класи, які хоч і були тісно зв'язані між собою, але вивчалися роздільно. Студентів знайомили із загальними правилами складання поетичних творів, а потім із родами та видами, звертаючи увагу насамперед на поширену тоді ліричну й драматургічну поезію, менше на прозові твори. У класі риторики навчали складати ораторські твори – панегіричні, судові, дискусійні; писати вітальні, прохальні, дипломатичні листи; влаштовувалися постійні практичні заняття, прилюдні диспути [3]. До риторики входило також і церковне красномовство, яке в першій половині XVIII ст. окремо не викладалося. Особливо помітне зрушення у викладання риторики вніс на початку століття професор Феофан Прокопович.

Подібне можна сказати і про великий курс філософії. До нього входило викладання раціональної (діалектика і логіка), моральної (етики) і натуральної філософії. У свою чергу, натуральна філософія поділялася на фізику, математику і метафізику за Арістотелем, яка читалася в усіх тогочасних європейських вищих учбових закладах. А фізика включала в себе ще й такі науки, як космогонія, есхатологія, метеорологія, уранографія, фізіологічна психологія з елементами зоології і. Професор Михайло Козачинський у тезах, присвячених митрополиту Тимофію Щербацькому (1743), ділив філософію на п'ять частин: логіку, етику, фізику, метафізику і математику [4]. Мета філософії – давати людині щастя пізнання істини, удосконалення людини в добродійстві. Логіка є розумовою практикою, що переходить у мистецтво, яке спрямовує людський

розум до пошуку істини й тому має пізнавальну силу. Етика розглядає діяльність волі людини, спрямовану на моральне добро. Фізика є предметом вивчення природних тіл, що існують насправді і які складають сутність матерії та форми. Натомість метафізика цікавиться позаматеріальним, наприклад Богом, який існує сам по собі, однак його буття бачиться у явищах. Нарешті, математика вивчає кількісні співвідношення і просторові форми дійсного світу, що практично обґрунтував Л. Магницький у підручнику «Арифметика» (1703), який став енциклопедією і посібником для математичних наук аж до середини XVIII ст.

Щодо схоластики в курсах філософії і взагалі у стінах Києво-Могилянського колеґіуму, а потім академії, що так смакували дослідники, особливо історики церкви, то цю думку почав руйнувати ще В. Аскоченський. «Погляньте уважніше у філософські конспекти, – писав він 1856 р., – які чи ненайбільше повинні висловлювати схоластичний напрямок, невже у них справді немає нічого такого, про що любомудрствувала тогочасна наука?» На прикладах логіки, фізики, і навіть алхімії автор доводив, що професори академії спонукали студентів шукати істину, впорядковувати логіку мислення, знаходити відповідні джерела пізнання, коли навіть алхімія приносила користь самій хімії та іншим природознавчим наукам [3]. Київські філософи вчили студентів реально дивитися на речі, дошукуватися таємниць, щоб здобути з них практичну користь. Тому теза, що схоластичні граматичні і логічні тонкощі не торкалися життя, що нібито професори вчили непотрібного багатого, потрібного мало – не відповідає дійсності.

М. І. Петров зауважував, що схоластична наука в академії не була абсолютно мертвою і не сприйнятою до життя. Вона вважалася формальною наукою, яка давала київським вченим книжні засоби захищати православну віру і народ та боротися з недругами їхньою ж зброєю. Феофан Прокопович, що був послідовно професором поетики, риторики, філософії, а потім богослов'я, заявив про себе як ворог пануючого в школі польсько-католицького схоластизму і намагався будувати свої дисципліни з цілком нових засад. «Він є першим і кращим представником епохи Відродження та класицизму, з яким він добре познайомився під час закордонного навчання, особливо в Італії, і постійно вказує у своїх підручниках та лекціях взірці давньокласичної переваги римської літератури або ж кращих представників Відродження і гуманізму на заході Європи, наприклад Еразма Ротердамського» [4]. Цей же принцип він намагався застосувати і до богослов'я. Його шанувальниками і продовжувачами були Георгій Кониський, Самуїл Миславський, Іриней Фальковський та Григорій Сковорода, які поступово очищали філософію від єзуїтського схоластичного «сміття». У всякому випадку Феофан Прокопович, коли звільнявся з ректорства академії перед посвяченням у єпископи, заповідав професорам не йти «только по дороге, протоптанной другими учеными, но следовать самостоятельным научным воззрениям, которые, рождая солидную ученость, образуют знатоков, а не торгашей науки» [5].

Список використаних джерел

- 1 Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные археологической комиссией: Т. III. № 33. пор. № 18. С. 28.
- 2 Аскоченский В. История Киевской духовной академии по преобразовании ее в 1819 году. СПб., 1863. 282 с.
- 3 Аскоченский В. Киев с его древнейшим училищем Академией. Т. 1. Киев: Университетская типография, 1856. Ч. 1. 370 с.
- 4 Петров Н. И. Значение Киевской академии в развитии духовных школ в России с учреждения Св. Синода в 1721 г. и до половины XVIII в. Киев : Тип. И. И. Горбунова, 1904. 114 с.
- 5 Петров Н. И. Киевская академия в царствование императрицы Екатерины II (1762–1796 гг.). Киев : Тип. И. И. Горбунова, 1906. 121 с.